

Įsteigtas 1886 m. VIENYBĖ KAS ANTRADIENIS Leidžiamas Uteninkais, Ketvėrgais ir Subatomis Brooklyn'e, N. Y.

Established 1886 VIENYBĖ LITHUANIAN TRI-WEEKLY Published Tuesdays, Thursdays and Saturdays at Brooklyn, N. Y.

PERŽVALGA

Pasaulyje Didelių Įvykių RASO KAPITONAS INCOGNITO

Redakcijos Straipsniai

PROTESTAI, BET NE DARBAI.

Pareinanti iš Lietuvos laikraščiai pripildyti aprašinėjimais apie laikytus Kaune ir visoje Lietuvoje mitingus ir karštus protestus prieš lenkų terionybę Vilniuje, persekiojimą mūsų brolių ir senų tame okupuotame krašte, naikinimą mokyklų, areštus lietuvių veikėjų, pagaliau paskutinį laiką grynai senovės Rusijos carų politiką — uždarinimą augštesnių mokyklų, kaip tatau lenkai padarė uždarydami švenčių gimnaziją. Kuomet kitose šalyse augštesnės mokyklos yra laikomos didžiausioje garbėje ir valdžios globėjamos, — nes juo apšviestėsi liaudis, tuo šalis geriau tarpsta, — tuom tarpu lenkų okupacijos valdžia tyčia augštesnes mokyklas naikina. Tai jau nebe politikos darbas, bet barbarizmo. Prieš šitą natūraliai sukilą protestas kiekvieno geramąstancio širdyje. Šitokie protestai turi įduinti visą Lietuvą. Jie turi plaukti ir nuo lietuvių amerikiečių į visokių tautų spaudą ir į Amerikos valdžią.

Smarkus policijos viršininkas. Philadelphia gyventojai gali pasidžiaugti iš naujo policijos viršininko, kurį paskyrė naujas smarkusis mayoras. Viršininkas susišaukęs policmonus, pasakė jiems prakalbą, kurioje nurodė, kad dabar gyventojai neturį jokio pasitikėjimo policijoje. Todel jis pareiškė: dirbkite iki išnaikinsite piktadarybes, arba rezignuokite. Ta idėja būtų labai gera, pritaikant ją visiems valdininkams: jei negalite dirbti savo darba, rožignuokite ir leiskite kitiems vietos užimti. Tėkių policijos viršininkų reikėtų neviename Amerikos miestely. Tad žiūrėsim, kaip generolas Butler savo prizdą išpildys.

Linksmoj užeigoj pilna žmonių. Pasprasiau stikliuką. Atnešė. Aš grab-grab, radau keletą litų ir klausiu kiek. "Dešims dylekčių" — atsakė. Dar kartą pakartojau klausimą ir dar kartą gavau tą patį atsakymą. Kiek yra dešims dylekčių — supratimo neturėjau. Padėjau ant stalo litą, numanydamas, kad dar gausiu gražos; bet žmogus, pamatęs šį pinigą, garstai nusikvatojo: — Iš kur pas tamstą šitie pinigai?! — Kaip tai iš kur? — nusistebėjau. — Juk aš Lietuvoj, o ne kur nors užsieny — tai litai! — sušukau. — Tamsta, tur būti, nežionykštis, kad nežinai ir nepažįsti Lietuvos valiutos; litai jau 20 metų kaip nevatortjami, o juos pamainė platinos pinigai, tarptautinės emisijos. — Kaip tai nežionykštis?! — nusistebėjau. — Aš, juk, gyvenu ant Napoleono Kalno, kur buvo garsus šaulių karas. Žmogus net išsižiojo ir nusistebėjo: — Kaip tai?! Juk Napoleono Kalnas yra senovės aukuras ir visiems užginta ten gyventi; tai yra senovės šventovė ir pagerbimui tėvų praecties, ten atgaivinta aukuras ir senovės tikybos muzėjus. — Nieko panašaus! Ten mano laboratorija, orlaivis, šėtra ir daugiau nieko nėra; kalnas krūmais apaugęs ir kokių tai kasinėtųjų duobėmis, bei rusų apkasais sukastas, — užginčijau. — Reikia pašaukti tvarkos dabotojus ir patikrinti šį asmenį, kas jis toks yra! Ar tik nereikis į psikopatų ligonbūtin nusiųsti? — tarė jis besikreipdamas į storiausiu vainiku apsupusią mane minią. Gandas apie paslaptinę asmenį pasklido po gatvę, ir už poros minučių aš sėdėjau lyg vandeniui apipiltas, o minia netik vidų, bet ir gatvę užtvindė, kad net susisiekimas buvo sustabdytas. Atėjo policija. — Kas tamsta ir iš kur? — Kapitonas Incognito, nuo Napoleono Kalno; atėjau stikliuką degtinės išsigerti. — Kaip tai Incognito?! Juk visa šalis žino, kad Incognito mirė ir mirdamas paliko testamentą, kad jokių kryžių prie jo kapo nestyti, bet prašė amerikiečių iškirkti gerą pušinį kuolą ir ties jo kapu už nuopelnus įkalti. — Tikra tiesa, kad taip buvo atsitikę; bet man gerai kape pasilsėjus, niekieno netrukdomas ir valgyt neprąšydamas, dabar atsikėliau ir vėl gyvenu. Ot ir visas mano slaptumas, — užtikrinau policiją ir iš proto bei žingėdumo einančią minią. — Negali būti, tai absurdas! — šaukė minia. — Eikim, atkaskim kapą, ir pamatysite, kad grabas tuščias! — sušukau. Visi sutiko. Mums pasijudinus, minia išaugo į 50,000 žmonių ir nulydėjo prie kapo. Atkasė ir žiūrė: ištikro grabas tuščias!... Vakare išėjo ekstra telegramas ir laikraščiai siekštinėjus raideimis pranešė apie negirdėtą gamtos prajovą. Aš pasidariau taip pat populiaris, kaip ir tada, kada mano buvo lėkta į Ledinį okeaną. Minia padarė pinigų rinkliavą ir aš staiga pasidariau turtingas žmogus. Paskui visi atėjo ant Napoleono Kalno, ir ištikro pamatė, kad jokio ten aukuro nėra, bet tik mano aparatas, laboratorija ir šėtra. Toje gadynėje pasai, dokumentai ir žyminiai moksniai, išgalvoti apsigynimui nuo anuoctinių bolshevikų, buvo užmiršti ir žmonės, kaip Amerikoje, gyveno be pasų. Valstybės įstaigų — begalo maža; ir svarbiausia iš jų, tai tvarkdaryų įstaiga; šiaip, visa tauta išmoko pati savaimi valdytis ir valstybės įstaigos tapo nebercialingos. Minia išsivaikščiojo. Aš palukėjęs apie valandą, vėl iškėliau į miestą galutinai apsipazinti su visu gyvenimu. Pirmas dalykas, kuris man metėsi į akis, tai susisiekimas oru, kur aparatų ore kobojo, kaip bičių spietis, išlėkęs iš avilio. Vien leidosi, kiti kilo. Stojimo stotys buvo įtaisytos ant namų stogų ir laiptai žemyn. Pastebėjau, kad principai mano aparato su dideliu konstrukcijos pakeitimu, buvo tautos nuosavybė. Mieste prekyba milžiniškiausia. Su kuo prekiaunama, man nevisai buvo aišku. Užėjau į karčiamą norėdamas su kuo nors smulkiai prie stikliuko išsikalbėti apie visą ir viską. Tuoj buvau pažintas, ir mano stalas tuoj pasijuto apšėstas įtekmingų garbingų piliečių. — Buteliuką! — kiti sukomandavo, ir aš pradėjau klausinėti, koki dabar Lietuva, kaip lenkai, kur bolshevikai, kur krikščionys-demokratai, kas buvo atsitikę laike mano miegojimo grabė. Visi juokėsi ir trumpu laiku, mes nuosirdžiai apie istorijos įvykius išsišnekome. — Štai, pasižiūrėk, tamsta, ant žemlapijo, ir pamatysi mūsų šalį. Žvilgtėjęs ir tuoj man metėsi į akis žemės kamuolio lipsniais padalinimas, kuris vietoje 360 lipsnųjų, dabar buvo padalintas į 1000 meridianų; meridianas — į 100 radianų; ir radianas — į 10 akry. Cia jau savaimi aišku parankumas dešimtainės sistemos geometrijoje ir astronomijoje. Podraug man nusikreipus nuo tėmos pradėtos kalbos, parūpo žvilgtėti ant dardartinio laikrodžio, nes man dingtelėjo galvon,

kad, tur būti, ir laikas kitaip skaičiuojamas. Taip ir buvo: para buvo padalinta į 100 valandų, valanda — į 10 minučių ir minutė — į 10 sekundų. Pagal seną laiką turėjo dabar būti 2 valanda popietų, o laikrodis rodė 58.3 val. arba 58 val. ir 3 minutes. Laiko skaičiavimas taip gi begalo parankus, ypač tiems, kas su laiku turi reikalus, kaip fabrikai, gelžkeliai, jūra, ore navigacija. Metas padalintas į 13 mėnesių po 28 dienas, ir savaitė po senovei likusi iš 7 dienų, paprastam skaičiavimui; gi, astronomijai ir navigacijai laikas buvo nustatytas imant už vieną ne parą, kaip pirma buvo, bet meto ilgį valandose, ir jų laikas nieko bendro neturėjo su sauszemio laiku, arba, geriau sakant, su pietiniu laiku. (Daugiau bus)

Ginkluokis, liaudie, ginkluokis, Nuo žiaurių priešų vaduokis!... Gedimino varpai prabilo Ir mūsų širdyse nutilo. Prabus, sužadink jausmus savo, Trauk retėžius surudijus, Liūsuošis iš vergijos!... Pirmyn žengkit, pirmyn, Drašūs šauliai savanoriai, — Nes Vilniaus liaudj Nuo vergijos vaduos!... Kas už tėvynę kovoja mirtinai?... Kieno tie vardai, Garsėja taip plačiai? — Tai mūsų savanorių Drašųjų šaulių, Tėvynės gynyjū karžygių, Balsai!

— Romanas Malcevičius. SIELOTI ILGESIAI Kurios del asmenybės sutvėrei Saulėtąjį Tavo amžinatvę, Kam saulėn nemarybės atvėrei Nesenstanciją amžių jaunatvę?

Verkianti vėjai debesius audžia, Tai vaisais, tai lūdesiuo erdvėje skrieja. Amžiai priitlia, ilgėsi ai snaudžia, Tai vėl praryksta — ašaras lieja.

Tu leidęs gražybų tvistanciją gaidą Pamilti rasotųjų vėjų sieloms, Nuo saulės atskyrėi temstantj veidą, Kad siaustų ir šėltų su šmėklų audroma.

Sukūrei Tu sielotj verpetų Amžinatvėn aidojanciją sielą Ir įkvėpei nemarių metų Visagalinciją ilgėsiu gėlą.

Bląskausi... klajoju... o ilgėsių naktys Su gėla atgimsta troškimoose mano. Nulstu... sustoju... vien lūkesiu akys Rasoja... ir trokšta prie Aukuro Tavo. Miško Aidas.

NELAIMINGI (Skiriu Tėvynės išgamoms) Nelaimingi yr tie žmonės, Kurie mokslo nepažįsta; Tarp gyvenimo audruožų Be vilties visi išnyksta. Nelaimingas yr jų būvis, Be tyro mokslo žinystės, Po tamsybės beklaidžiojant Nuo lopšelio lig senystės Nelaimingi, kurie proto Galvon skaistaus neįjija; Jie palaiko ant pasaulio Visa sunkiąją vergiją. Nelaimingi, kurie protu Savo grynų negyvena, Milionus nekaltųjų Gyvasių žiū numarina. Nelaimingi yr tie vargšai, Kam tėvynės meilė nyksta; Jie, kaip gėlė nuskindoj, Pamažėlį džiūsta-nyksta. Del jų nėra jau paguodos, Kieno širdy kad surastų, O tėvynės meilės jausmą Ir jos grožę kad suprastų! Dar yra nelaimingsni Visi mūsų šalies griovikai, Už svetimą aukso naudą Savo brolių pardavikai, Išgamomis jie pavirtę Be širdies ir meilės jausmo, Prie verkiančių savo brolių Nebeturi širdies skausmo. Jiems tėvynės meilę Pinigas išrovė, Ir gražiausius jausmus Krūtinėj išgriovė!

— Svajonė.

Trindar, LYTIEC, DR. 110 EA. Valandos nuo 9

